

NYUGAT-DUNÁNTÚLI
REGIONÁLIS FEJLESZTÉSI TANÁCS

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
REGIONÁLIS KUTATÁSOK KÖZPONTJA
NYUGAT-MAGYARORSZÁGI TUDOMÁNYOS INTÉZET

A Nyugat-dunántúli régió innovációs stratégiai programja

Győr, 2001. február

Témavezető:

Dőry Tibor

Szerző:

Dőry Tibor

Rechnitzer János

Szerkesztette:

Dőry Tibor

Megbízó:

Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács

Minden jog fenntartva. A tanulmány egészének vagy részeinek másolása és sokszorosítása csak a megbízó és a készítők engedélyével lehetséges.

Tartalomjegyzék

TARTALOMJEGYZÉK	1
1. BEVEZETÉS	2
2. A REGIONÁLIS INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁI PROGRAM CÉLJA ÉS KÜLDETÉSE	4
2.1. A STRATÉGIA IDŐTARTAMA	6
2.2. A STRATÉGIA KÉSZÍTÉSÉNEK FOLYAMATA	7
3. A NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁI PROGRAMJA. 10	
3.1. A STRATÉGIA ELEMEI	11
3.2. A NYUGAT-DUNÁNTÚLI RÉGIÓ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁI PROGRAMJAI	13
1. Prioritás: A régió innovációs környezetének javítása.....	14
2. Prioritás: A tudásbázis fejlesztése és a tudás terjedésének ösztönzése.....	17
3. Prioritás: Az innovációs infrastruktúra fejlesztése	22
4. Prioritás: Az innováció finanszírozása	25
4. AZ INNOVÁCIÓS STRATÉGIÁI PROGRAM INDIKATÍV FORRÁSTÉRKÉPE.. 29	
5. A MEGVALÓSÍTÁS FOLYAMATA, RÉSZTVEVŐI..... 31	
6. A STRATÉGIÁI PROGRAMOK MONITORINGJA ÉS ÉRTÉKELÉSE 33	
MELLÉKLET	
ÁTTEKINTÉS A FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK KUTATÁS-FEJLESZTÉSI PROJEKTJEIRŐL	

1. Bevezetés

A Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye alkotta Nyugat-dunántúli régióban a korábbi stratégiák, különösképpen a területfejlesztési program által definiált jövőképek, illetve a meghatározott programok súlyának megfelelően kezelik az innovációt. Fontos üzenet a területfejlesztés szereplői számára, hogy a területfejlesztési program a jövőkép elérését, a regionális versenyképesség fokozását többek között az *innováció fejlesztésével* kívánja megvalósítani. Egyetértés mutatkozik ugyanis a Nyugat-Dunántúl gazdasági szakemberei, döntéshozói és a helyi politikusok között abban, hogy a régió versenyképességét nagyban befolyásolja a tudást létrehozó felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek alulfejlettsége, még országos összehasonlításban is gyenge súlya. De kérdés, hogy ennek ellensúlyozására mit kell, és mit lehet tenni?

Nem lehetnek illúzióink, nem rózsás az innováció helyzete a régióban, ahogy erre a helyzetelemzések során részleteiben is rámutattunk. Ugyanis már a területfejlesztési stratégiákkal kapcsolatos kutatások is felhívták a figyelmet arra, hogy a régió országos szinten sem jár élen az innovációk megvalósításában, meglehetősen hiányos a régió innovációs környezete, infrastruktúrája. Itt nemcsak a felsőoktatás intézmények és az innováció támogatás hiányosságaira utalunk, hanem arra is fel kívánjuk hívni a figyelmet, hogy a régió kutatás-fejlesztési és az innováció támogatás intézményrendszere – ha egyáltalán rendszerről beszélhetünk – nem igazodik a gazdaság szerkezetéhez.

Nagy várakozás előzi meg tehát a Nyugat-dunántúli régió innovációs stratégiáját, hiszen még a hazai viszonyok között is csak közepes, de inkább gyenge innovációs teljesítményeket felmutató régióban felfokozott várakozások élnek az innovációs stratégiával és a megvalósításával elérhető eredményekkel szemben. Tudatosítani kívánjuk a „túlzottan” optimista várakozásokat táplálókban, hogy a nemzetközi tapasztalatok szerint a hasonló adottságú régióknak „hosszú és fáradságos” utat kellett bejárniuk innovációs rendszerük és eredményeik jelentősebb növelése érdekében. Ezt az utat nemcsak időben (években, évtizedekben) és pénzben (dollármilliókban és százmilliókban kifejezhető fejlesztések megvalósítását takarja) lehet mérni. Mindez még mindig kevés a sikerhez, ha a régióban, annak kistérségeiben, nagyvárosi vonzáskörzeteiben nem jön létre az innovációt erőteljesen ösztönző környezet, illetve nem fejlődik ki a helyi sajátosságokon nyugvó innovációs kultúra (miliő), amely a *folyamatos újítást, változást* természetesnek és a jólét növelése szükséges velejárójának tartja.

Az innovációs stratégia programjai elsősorban az innovációt ösztönző és támogató regionális környezet kialakulásához kívánnak hozzájárulni. Az innovációs stratégia

azonban nem csodaszer. A valódi önszerveződés, a meglévő (endogén) erőforrások hasznosítása nyomán megjelenő innovációk (ami alatt elsősorban a műszaki–technológiai innovációkat értjük, de nem hagyva figyelmen kívül az agrár, a biotechnológiai és a közösségi innovációkat sem) súlyának növekedése, az első jelentősebb eredmények jelentkezése hatékony ösztönzési programok megvalósításával is legalább egy évtizedre tehető. Természetesen vannak, vagy legalábbis bízunk benne, hogy lesznek a stratégiához kötődő gyorsan, akár 1–2 éven belül jelentősebb eredményeket felmutató projektjei is, mint pl. a regionális innovációs pályázat és díj 2001 évi meghirdetése, illetve a működését 2001 év elején megkezdett Pannon Járműipari Klaszter.

A stratégia alapkérdése azonban az, hogy annak programjaihoz miként és milyen mértékben nyerhetők meg a vállalkozások. Az Európai Unió régióiban (ahol már több mint 100 régió dolgozott ki innovációs stratégiát) szerzett tapasztalatok szerint a vállalkozásokat aktívan be kell vonni a stratégiai programok megvalósításába. Ez nagy kihívás, hiszen őket elsősorban a napi gondok érdeklik és nehezen ismerik fel, hogy érdemes véleményt alkotniuk az ő támogatásukra szolgáló programokról és részt venni azok kidolgozásában. A stratégia készítői ennek megfelelően igyekeztek bevonni a vállalkozásokat az elmúlt hónapokban lebonyolított egyeztetési folyamatba. Annál is inkább, mert az igénybevevők, a kereslet specifikálása nélkül a stratégia csekély mértékben hatna a régió gazdasági növekedésére, versenyképessége javulására.

A stratégia készítőinek üzenete tehát az, hogy a meghatározott programok, javaslatok az elfogadást követően kerüljenek minél szélesebb körű nyilvánosságra, illetve készüljön el a stratégia marketing kiadványa/prospektusa, amit kapjon meg minden innovációban érintett területi szereplő. Lényeges azonban, hogy a területfejlesztés és a régió innovációs életének szereplői, különösen a vállalkozások ne csak megismerjék a stratégiai programot, hanem annak – remélhetőleg rövidesen meghirdetésre kerülő – pályázataihoz kapcsolódóan fogalmazzák is meg a saját, projekt szintű elképzeléseiket. A munka akkor éri el igazán a célját, ha az érintettek, a programok jövőbeni kedvezményezettjei hozzáfognak saját innovációs projektjeik megvalósításához, és immár nem tekintik akadálynak a források és az innováció megvalósítását támogató szolgáltatások hiányát.

A programmal kapcsolatos dokumentumok, információk, az elkészült helyzetelemzések, a műhelyviták feljegyzései a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség honlapján, a www.westpa.hu címen érhetők el.

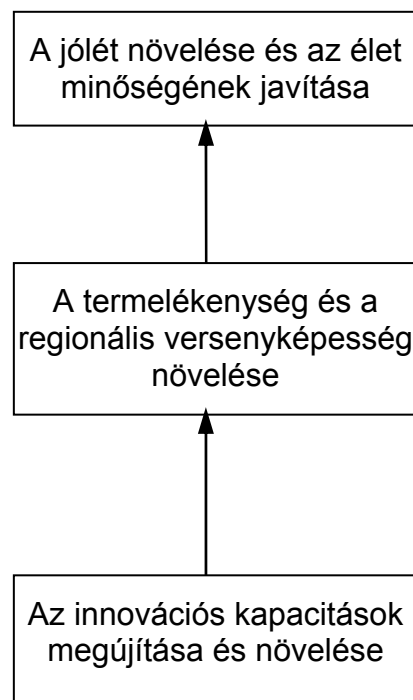
Győr, 2001. február 1.

2. A regionális innovációs stratégiai program célja és küldetése

A regionális innovációs stratégiai program készítésének és hatékony megvalósításának célkitűzése egyértelmű. Célja a Nyugat-dunántúli régió *innovációs kapacitásainak bővítésén és javításán túlmenően a vállalkozások termelékenységének növelése, illetve ezáltal a régió versenyképességének fokozása. A stratégia fő célja pedig a fenntartható fejlődés megteremtésével a jólét növelése és az életminőség javítása* (1. ábra). Egy-egy régió gazdaságának prosperitása ugyanis jelentős mértékben függ az ott működő vállalkozások és intézmények termelékenységétől, másképpen fogalmazva az egy munkanap alatt vagy a befektetett tőkére jutó előállított érték nagyságától. Másrészt a sikeres régiók és térségek titka az egyre felértékelődő *tudás hatékony hasznosítása, valamint az állandó megújulást képviselő technológiai innováció.*

E tényezők javítására vállalkozik a Nyugat-dunántúli régióban az innovációs stratégia, amely alapvetően építkezik a régióban elvégzett helyzetelemzésekre, vállalati innovációs felmérésekre¹, valamint a Nyugat-dunántúli régió területfejlesztési programjára, az annak központi részét képező „*Humánerőforrás fejlesztés*” és a „*Vállalkozási és technológiai innováció*” ösztönzését megcélzó prioritásokra.

1. ábra Az innovációs stratégia célrendszere

¹ Ezek az adatokkal alátámasztott elemzések az innovációs stratégiai program háttér dokumentumaiként szolgálnak, így külön kötetben kerültek leadásra, illetve felkerültek a projekt internetes honlapjára.

A stratégia vonatkozásában nem kerülhető el, hogy meghatározzuk az innovációt, amire a következő tömör körülírást javasoljuk:

Az innováció nem más, mint a tudás transzformációja és hasznosítása új termékek, folyamatok és szolgáltatások előállítása során.

Az innováció tágabban értelmezése, az OECD (az iparilag fejlett országok gazdasági szervezete) ajánlása szerint innováció *egy ötlet átalakulása vagy a piacon bevezetett új, illetve korszerűsített termék, vagy az iparban és a kereskedelemben felhasznált új, illetve továbbfejlesztett műveletté, vagy valamely társadalmi szolgáltatás újfajta megközelítése.*

Az innovációs stratégia célrendszerének felállítása után lényeges annak meghatározása, hogy milyen eszközökkel, illetve milyen programok során valósuljanak meg a megfogalmazott általános célok. A célkitűzések legáltalánosabb megfogalmazását a stratégia *missziója, vagy jövőképe* jelenti. A jövőkép által meghatározott cél(ok) elérésben még meglehetősen tág mozgástér állt rendelkezésre, amelyet a *tervcélok* már pontosabban megfogalmaznak. A Nyugat-dunántúli régió számára javasolt jövőkép és tervcélok kibontását, azaz a *prioritásokhoz* kapcsolódó konkrét és régióspecifikus projektjavaslatokat a későbbiekben részletezésre kerülő *stratégiai program*² tartalmazza.

Jövőkép (Misszió)

A Nyugat-dunántúli régió innovációs rendszereinek és hálózatának kiépülése.

Tervcélok

A regionális innovációs rendszer hiányzó intézményeinek kiépítése, a meglévők erősítése, hálózatba történő szervezése.

A vállalkozások innovációs teljesítményének fokozása az innovációt elősegítő programok, pályázati rendszer működtetésével.

A tudás bázisú, a magasabb hozzáadott értéket előállító tevékenységek kiemelt támogatása.

² A projektek megvalósításával kapcsolatos feladatokat, a források és a felelősök pontos megjelölését a stratégia program alapján elkészítendő operatív programnak, illetve cselekvési tervnek kell tartalmazni.

A megfogalmazott jövőkép és a hozzá kapcsolódó tervcélok, illetve programjavaslatok pozitív visszhangra és támogatásra találtak az egyeztetések és a szakértői megbeszélések során. Konszenzusra, megegyezésre sikerült jutni arra vonatkozóan, hogy a Nyugat-dunántúli régióban mindenképpen megerősítésre szorul az innovációs rendszer intézményi oldala, illetve jelentős javítanivalók vannak – különösen a kis- és középvállalkozások esetén – a gazdasági egységek innovációs teljesítőképességén. Mégis e problémák csupán részleges megoldására vállalkozik a regionális innovációs stratégiai program, illetve az annak alapján meghirdetésre kerülő regionális pályázatok. Ez nem az akarat, kiváltképpen nem a megfelelő ambíciók hiányát tükrözi, hanem a Nyugat-dunántúli régió korlátozott lehetőségei miatt van így. Tudomásul kell venni, hogy még az egyre bővülő regionális források sem tesznek lehetővé széleskörű és nagyszabású innováció-támogatási programokat, főképpen nem milliárdos forrásokat igénylő intézményfejlesztéseket. A régió korlátozott lehetőségeit, illetékességét és forrásait is figyelembe véve, azonban a meghatározott programoknak, kiváltképpen az azonnal indítható „vezérprogramoknak” a pozitív hatása előre jelezhető. A helyzetelemzés alapján ugyanis minden mértékű támogatás hatástöbbszöröző szerepet tölthet be, és nagyban katalizálhatja a definiált célok elérését.

2.1. A stratégia időtartama

Nem tekinthető mellékesnek, hogy a kitűzött jövőképet mikorra képes elérni a régió. Realistának kell lenni, hiszen egy-egy stratégia alkalmasságát, használhatóságát nagyban meghatározza „földhöz közelsége”. Ez nem jelent azonban földhöz ragadottságot, hiszen a javasolt jövőkép és tervcélok a jelenlegi helyzettől messze innovatívabb innovációs környezetet vetítenek elő. Mivel Magyarországon hasonlóan ambiciózus, innováció alapú regionális gazdaságfejlesztő programmal kapcsolatban nem állnak rendelkezésre tapasztalatok, így a nemzetközi, elsősorban az Európai Unióhoz tartozó régiók gyakorlatára lehet hivatkozni. Az innováció ösztönzése során a régió innovációs potenciáljában és teljesítményében rövidtávon (1–2 év alatt) beálló radikális változásra nem szabad számítani. Kell, és tartalmaz is a stratégia olyan programokat, amelyek már rövid időn belül is eredményekkel kecsegtethetnek. A kezdeti sikerek birtokában elérhető, hogy a politikusok és döntéshozók is a folytatást, a további, immár a nagyobb volumenű programok, projektek megvalósítását fogják szorgalmazni, lobbiznak majd azok központi társfinanszírozásának elnyeréséért.

Látni kell azonban, hogy csak a megfogalmazásra került közép és hosszabb távú (5 éven túl megvalósuló) programok segítségével érhető el a költségvetési és választási ciklusokon túlmutató programokhoz szükséges szakmai, valamint a nagyon fontos politikai támogatás megszerzése. Ennek megfelelően olyan kisebb támogatási forrásokat igénylő vezérprogramokat fogalmaztunk meg, amelyek sikere előre jelezhető. Így már az

eredmények birtokában lehet előkészíteni, majd indítani a hosszabb távú és jelentősebb forrásokat igénylő pl. intézményfejlesztési programokat.

2.2. A stratégia készítésének folyamata

A stratégiai program kidolgozásának fontos célkitűzése volt, hogy a Nyugat-dunántúli régió innovációs életében kulcsszerepet betöltő szereplők megértsék és felismerjék azt, hogy az innovációs helyzet javítása érdekében regionális szinten is szükséges intézkedéseket és kezdeményezéseket tenni. A nemzetközi gyakorlat szerint elképzelt „*Irányító Testület*” felállítása nem mutatkozott célravezetőnek, mivel a régióban éppen 2000 évben alakultak meg a területfejlesztési programhoz kötődő bizottságok és munkacsoportok, amelyek közül több is célul tűzte az innováció feltételeinek javítását.

A stratégia készítésének második fázisát alkotó *helyzetelemzések* nemzetközi kitekintést is tartalmaztak. Sor került a régió gazdaságának, az ipar fejlődésének a kutatás-fejlesztési intézményrendszernek, a vállalkozások innovációs magatartásának elemzésére. A német *Fraunhofer Institute für Systemtechnik und Innovationsforschung* kutatói segítségével – közösen kiértékelt kérdőíves felmérés és lebonyolított interjúk alkalmával – feltárásra került, hogy a nyugat-dunántúli vállalkozások nemcsak a fejlett nyugat-európai, de az átalakuló gazdaságnak tekinthető szlovén és szász vállalkozásoknál is kisebb mértékben folytatnak innovációs tevékenységeket, illetve fejlesztéseik során alig működnek együtt üzleti szolgáltatókkal, kutatóhelyekkel. Mivel a régióban önálló programként készült a „*Humán erőforrás fejlesztési és szociális program*”, így az innovációs stratégiai program tervezői az ott megfogalmazott helyzetfeltárásra támaszkodtak, nem volt tehát célszerű azzal párhuzamosan, viszont annál kisebb lélegzetű, önálló elemzést készíteni.

Az *innováció támogatási rendszerének* elemzése eredeti elképzeléseinkhez képest meglehetősen leredukálódott, hiszen egyáltalán nem beszélhetünk még erről a régióban. A volt OMFB (ma Oktatási Minisztérium Kutatás Fejlesztési Helyettes Államtitkárság) és a megyei kereskedelmi és iparkamarák regionális innovációs pályázatának kifutása (1999) után nincsenek a régióban kifejezetten az innovációt támogatni hivatott források. A régióban csak egyetlen olyan intézmény működik, amelyik fő tevékenységének tekinti a kis- és középvállalkozások innováció-orientált fejlesztésének elősegítését. A *Nyugat-Pannon Regionális Fejlesztési Rt.* kisebbségi (meghatározó) tőkerészesedést vállal kis- és középvállalkozásokban, amelyek növekedéséhez segítséget is nyújt pl. üzletviteli tanácsadás, projektminősítés, eszközök tartós bérbeadása formájában. A fejlesztési társaság – érthetően óvatos befektetői magatartása miatt – portfóliójában azonban csak kis arányban szerepelnek ilyen kihelyezések.

Az országban elsőként, nagyobb részben PHARE támogatással a régióban épült fel innovációs központ. A győri *INNONET Innovációs és Technológiai Központ* kedvezményes árú telephelyet biztosít az innovatív kis- és középvállalkozásoknak. Anyagi lehetőségei azonban meglehetősen korlátozottak, így nem tud foglalkoztatni még innovációs menedzsert, és napjainkban az innovációs szolgáltatásai is jobbra csak az infrastruktúra biztosítására terjednek. Az *INNONET* létrejöttének és működésének egy éves tapasztalatai jelzés értékűek a hasonló intézményt megvalósítani tervezett intézmények/szervezetek (Keszthely, Mosonmagyaróvár, Szombathely, Sopron, Zalaegerszeg) vonatkozásában is, hiszen csak támogatásból, minimális saját forrással nem érhető el a kellő hatás az ilyen innováció támogató intézmények segítségével sem.

A stratégia készítésének negyedik fázisában, már a helyzetelemzések birtokában került sor a *stratégia jövőképe*nek, *küldetésének* és *tervcéljainak* meghatározására, majd a stratégia prioritásainak definiálására, illetve a tervcélok elérésére hivatott programok kidolgozására. A regionális innovációs stratégiai program munkaváltozata a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség internetes honlapjára került telepítésre 2000 szeptemberében, de azt a munka készítői közvetlenül is megküldték a Nyugat-dunántúli régió felsőoktatási intézményeinek, azok elektronikus levelezési listáján elérhető volt minden tanszékvezető számára. Megkapták azt továbbá a megyei kereskedelmi és iparkamarák, MTESZ-ek, vállalkozásfejlesztési alapítványok, tömörített formában pedig a régió innovatívnak tekintett vállalkozásai is. A stratégiai program egyeztetésre került a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács Gazdasági Innovációs Bizottsága 2000. szeptember 25-i ülésén, a győri *INNONET Innovációs és Technológiai Központ*ban szervezett vállalkozói műhelyvitan 2000. október 18-án, valamint a régió kutatás-fejlesztési helyzetét tárgyaló regionális egyeztetésen Győrben, 2000. november 2-án, illetve a stratégia véglegesítését célzó 2000. december 15-i nemzetközi workshopon az *INNONET*-ben. Az egyeztetések fő célja volt a résztvevők informálásán túl, a programjavaslatok kritikai megvitatása és a projektjavaslatok összegyűjtése. A tervezők szerint a nevezett célkitűzéseket sikerült elérni, az egyeztetéseken elhangzott javaslatok figyelembe vételre kerültek a stratégia program véglegesítésekor. Az egyeztetések jegyzőkönyvét, illetve a stratégiával kapcsolatos véleményeket a munka befejezését dokumentáló zárótanulmány melléklete tartalmazza, a munka keretében végzett helyzetfeltáró elemzésekkel együtt.

A *végleges stratégiai program*, az egyeztetési változatnál operatívabbá vált, azonnal indítható „vezérprogramokat” is tartalmaz. A programok megvalósítását segítik továbbá az egyes intézkedésekhez kapcsolódó konkrét projektjavaslatok is. Nem változott meg az egyeztetési változathoz képest azonban a stratégia küldetése és tervcéljai, mivel azt a tervezők a stratégia készítés módszertana és a nemzetközi példák szerint is megfelelőnek tekintik.

A definiált vezérprogramok, programjavaslatok jó alapot szolgáltatnak a tervcélok eléréséhez. A stratégia ugyanis attól lesz igazi nyugat-dunántúli innovációs stratégia, ha a nevezett programjavaslatok alapján megtörténik a pályázatok kiírása is. Ezt követően az európai uniós normákhoz igazodó *monitoring* feladata lesz az elindított innováció ösztönző programok hatásának értékelése, a prioritások és a megvalósítás előtt programjavaslatok felülvizsgálata.

A *mellékletben* bemutatott felsőoktatási projektjavaslatok már a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség kérésére érkeztek. Azt illusztrálják, hogy az intézményeknek vannak olyan javaslatai, amelyeket az innovációs stratégiai program keretében lehet támogatni, megvalósításuk azonban a források hiánya miatt késik. A regionális támogatás segítséget nyújthat nekik a nagyobb volumenű projektek saját forrásának fedezésére, így katalizálva központi és nemzetközi támogatások elnyerését. Másrészt a kisebb projektek támogatása a Nyugat-dunántúli régió innováció célú támogatásaiból is megvalósítható lesz.

3. A Nyugat-dunántúli régió innovációs stratégiai programja

A stratégia sokrétű feladatok és kihívások feloldására vállalkozik. A stratégiai program, annak prioritásai, valamint az azokhoz kötődő projektjavaslatok a helyzetelemzések (különösen a régió gazdasági szerkezetének, a felsőoktatási intézményeinek elemzése, valamint a vállalkozások innovációs magatartását vizsgáló felmérés) tapasztalatai birtokában, illetve a leírt egyeztetési folyamat alapján készültek. Ezen túlmenően a stratégia tervezés módszertanát alkalmazó programkészítők szakmai konzultációkat, tapasztalatcserét folytattak a régió szakembereivel, vállalkozások vezetőivel, hazai és nemzetközi kutatókkal, állami és önkormányzati tisztviselőkkel annak érdekében, hogy a Nyugat-dunántúli régió innovációs stratégiai programja nemzetközi összehasonlításban is megállja a helyét. Jelen dokumentum a stratégiai program végleges prioritásait és intézkedéseit tartalmazza.

A stratégia készítői nagy szerepet szántak munkájuk során az egyeztetéseknek, a régió innovációs szereplői megkérdezésének, javaslataik figyelembe vételének. Kompromisszumok azonban köttettek! Nem vállalkozhat ugyanis a stratégia arra, hogy az élet minden területén megjelenő innovációk létrejöttét ösztönözze. Ennek megfelelően, valamint a régió adottságait és lehetőségeit szem előtt tartva, a stratégia elsősorban a *műszaki–technológiai innovációk létrejöttének és hasznosításának folyamatát, az innovációs szereplők közötti hálózati együttműködések kialakulását szeretné katalizálni*. Ennek jegyében kerültek meghatározásra a támogatási programok.

Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy a *regionális innovációs stratégiai program elfogadása után sem tekinthető végleges dokumentumnak. A regionális innovációs stratégiai tervezés ugyanis olyan hosszú távú és sokszereplős folyamat, amelynek legfontosabb feladata a régió innovációs szereplőinek közös célok megvalósítására történő megnyerése, illetve a közös célok érdekében kidolgozott programok megvalósítása*.

A megkezdett munka folytatására jelent garanciát, hogy a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács rendelkezésére álló források egy részét elkülöníti innovációs célú fejlesztések, az innovációt ösztönző programok támogatására. Ezt a szándékot a Tanács megfogalmazta, amit a Regionális Fejlesztési Ügynökség is kiemelt feladatának tekint, hiszen kérésének megfelelően kerültek kidolgozásra a stratégia prioritásaihoz kötődő, azonnal indítható innováció támogatási programok. A Nyugat-dunántúli régió, elsősorban a Tanács és az Ügynökség rendelkezésére álló anyagi és az emberi erőforrások figyelembe vételével azonban szükséges elkészíteni az innovációs stratégia megvalósításának operatív programját és cselekvési tervét is.

3.1. A stratégia elemei

Abban az esetben van értelme a régió innovációs stratégiájáról beszélni, ha az ahhoz kötődő programok és projektek segítségével valóban változásokat lehet elérni a régió gazdasági és innovációs környezetében. A regionális szerepvállalás akkor lehet igazán sikeres, ha a stratégia megvalósításához rendelkezésre állnak majd a különböző innovációs célokra, az innováció ösztönzésére irányuló források. A régió innovációs stratégiájának programjai szorosan kapcsolódnak a jövőképhez és a stratégiai célokhoz. Ennek megfelelően az innovációs stratégia eszközrendszerét megtestesítő programokat négy prioritás szerint tárgyaljuk:

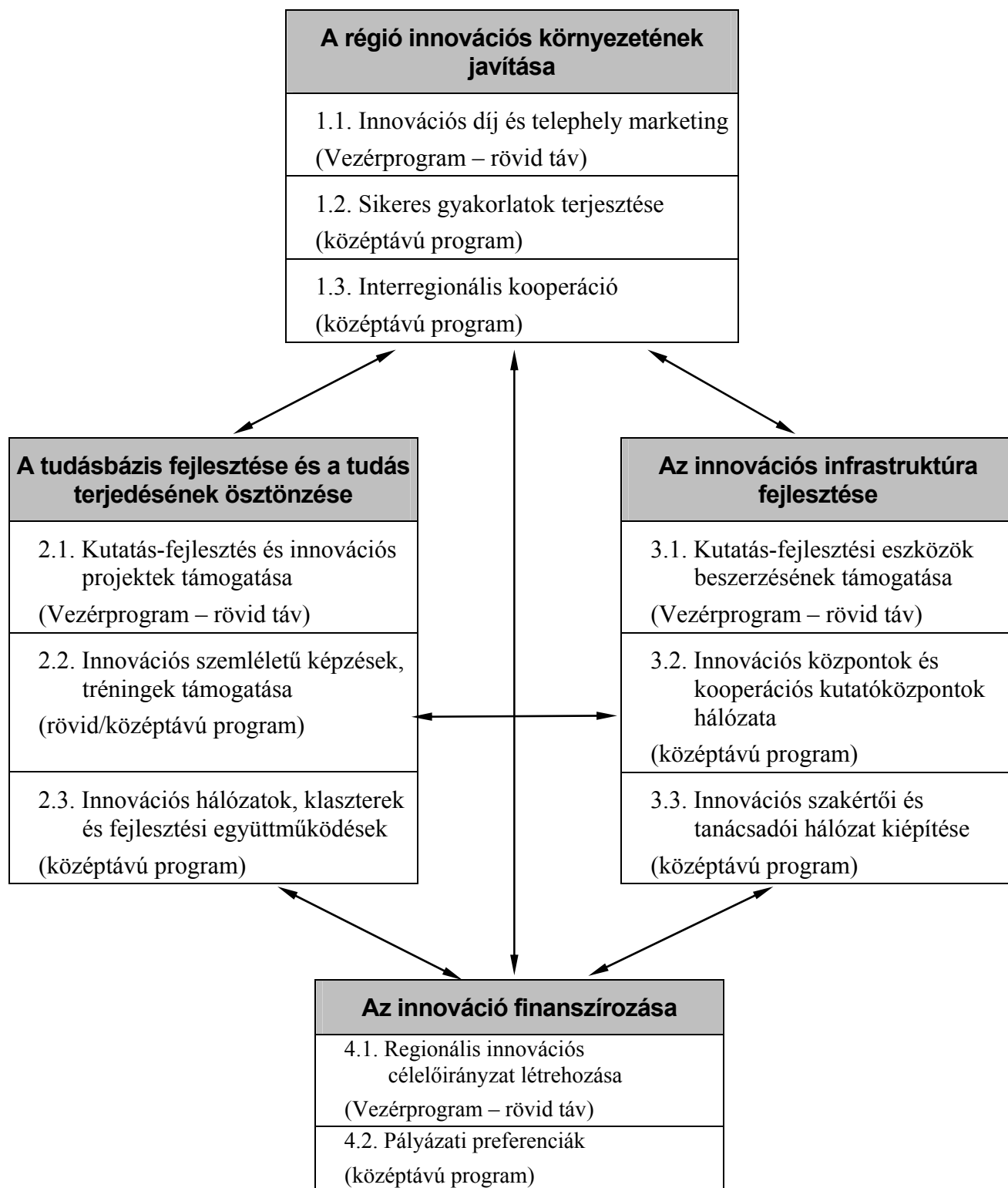
- 1. A régió innovációs környezetének javítása.**
- 2. A tudásbázis fejlesztése és a tudás terjedésének ösztönzése.**
- 3. Az innovációs infrastruktúra fejlesztése.**
- 4. Az innováció finanszírozása.**

Ezek a Nyugat-dunántúli régió egészét érintő, olyan átfogó prioritások, amelyek nemcsak a regionális innovációs stratégiai program, hanem a régió minden innovációs szereplője által megvalósítandó fejlesztési tevékenység számára hosszú távon irányt mutatnak. A korábban bemutatott hosszú távra szóló célrendszernek, a megfogalmazott küldetésnek, majd a stratégiai céloknak az elérését a stratégiai programok (prioritások) segítik. Ezek a stratégiai programok a rövid- és középtávú operatív programokon (intézkedések) keresztül valósulnak meg, amelyek mindegyike tartalmaz legalább egy-egy azonnal indítható programot, illetve intézkedések szerint további programjavaslatokat fogalmaz meg.

A megfogalmazott stratégiai programok szoros összefüggésben vannak egymással. Az egyeztetések tapasztalatai birtokában azt mondhatjuk, hogy egyetértés alakult ki e programok megvalósításának szükségességéről. Vagy ahogyan többen fogalmaztak: „...erről van szó, ezt kell végrehajtani!” A stratégia helyességét nem a programok száma mutatja, hanem az, hogy a javasolt programok mögött konkrét (felsőoktatási, vállalkozói) igények állnak, akik várják az operatív programok indítását, azokhoz való csatlakozás lehetőségét.

A stratégiai programok (prioritások) figyelembe veszik a régió szükségleteit, annak – a komplex fejlesztési koncepcióban és a területfejlesztési programban is megfogalmazott – erősségeire és fejlesztési potenciáljára építkeznek, beleértve a már folyó, vagy megkezdett tevékenységeket és programokat is. A 2. ábra összefoglalja a meghatározott prioritásokat, illetve a hozzájuk kötődő programokat.

2. ábra Az innovációs stratégiai program prioritásainak és intézkedéseinek áttekintése

3.2. A Nyugat-dunántúli régió innovációs stratégiai programjai

A stratégiai program prioritásaihoz tartozó támogatási programok és projektek célja, hogy azok segítségével javuljanak a Nyugat-dunántúli régióban az innováció és a technikai fejlődés feltételei, illetve kiemelten a kis- és középvállalkozások innovációs képessége. Lényeges, hogy az új kutatási eredmények, fejlesztési ötletek minél előbb versenyképes termékekben és szolgáltatásokban öltsenek testet. Ennek a folyamatnak az ösztönzése érdekében kíván a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács az innováció és régióban folyó kutatások támogatására forrásokat biztosítani. A következőkben bemutatásra kerülnek azok a támogatási programok – a meghatározott és a stratégiai program egyeztetési folyamata által elfogadott prioritások szerint –, amelyek a régió (társ)finanszírozásával megvalósíthatók a rendelkezésre álló decentralizált forrásokból. A stratégiai programok rövid- és középtávon valósítják meg a jövőképből levezethető hosszú távon érvényesülő stratégiai célokat.

Az egyes prioritások megfogalmazása az alábbi egységes szerkezetet követi:

- *Indoklás:* Az adott terület helyzetértékelése, a prioritás szükségességének leírása.
- *Általános célok:* A prioritást megvalósító általános célok megfogalmazása.
- *Hatásindikátorok:* A prioritás általános hatásait jellemző indikátorok.
- *Intézkedések:* A prioritást megvalósító operatív programok felsorolása. Valamennyi prioritásnál megjelenő, átfogó intézkedések, tervezési és programozási feladatok.
- *Vezérprogram:* A prioritás megvalósítását leginkább szolgáló, azonnal indítható program.
- *Programjavaslatok intézkedések szerint:* Az intézkedéshez kapcsolódó, az egyeztetéseken elhangzott, illetve a nemzetközi tapasztalatok alapján javasolt programok felsorolása.

1. Prioritás: A régió innovációs környezetének javítása

Indoklás:

A sikeres régiók és városok elemzése egyértelműen kimutatta, hogy nem csupán a tudás-bázis folyamatos fejlesztése, hanem a térségek, települések életmódot és fogyasztást alakító kínálati elemeinek színvonala is befolyásolja az innovációs potenciál alakulását. Döntő tehát települési és térségi szinten számba venni és értékelni az innovációra ható tényezőket, azok speciális jellegét meghatározni, majd tudatos és célirányos lépéssorozattal a fejlesztésüket és bővítésüket művelni. A település és térség szinten az életkörülmények minőségével (lakáshelyzet, környezet, kulturális kínálat, helyi társadalom), a gazdasági és közösségi szolgáltatások kínálatával, és a nyitott, polgárbarát településpolitikával, valamint a célirányos belső és külső településmarketinggel lehet az innovációs miliőhöz hozzájárulni.

Általános célok:

- A régió vonzó innovációs telephellyé fejlesztését megalapozó marketing stratégia kidolgozása.
- A régió arculatánál, marketing koncepciójánál az innovációs miliő/környezet elemeinek bemutatása kapjon prioritást.
- A régióra, illetve annak térségeire, településeire vonatkozó írott és elektronikus (internetes) tájékoztatókban külön kerüljenek kiemelésre, hogy milyen eszközök és intézmények állnak rendelkezésre az innovációs környezet formálására.
- Kistérség-, település szintű minták („legjobb gyakorlat”), a sikeres innovációk széleskörű megismertetése.
- Sikeres és piacképes helyi és regionális termékek fejlesztése. azok innovációs hálózatának fejlesztése.
- A sikeres innovációt megvalósító vállalkozások „legjobb gyakorlatának” (best practice) közreadása a tudás terjedését ösztönző innovációs klub segítségével.
- Aktív marketing tevékenységgel innovatív vállalkozások, intenzív kutatás-fejlesztést folytató cégek régióba vonzása.
- Határon túli és a régió határain átnyúló innovációs együttműködések ösztönzése, kapcsolatfelvételek elősegítése, a kapcsolatfelvétel elősegítése testvérvárosi, megyei partnerkapcsolatok segítségével.

Hatásindikátorok:

- A helyi és regionális innovatív termékek számának növekedése,
- az innovációra, az újdonságok befogadására társadalmi érzékenységgel bíró régió kialakulása,
- a régióba települő kutatás-fejlesztést folytató cégek számának növekedése,
- a régióba kutatás-fejlesztésben dolgozó munkavállalói számának növekedése,
- nemzetközi és interregionális kutatási projektekben részt vevő szervezetek számának növekedése.

A prioritás megvalósítását segítő intézkedések:

Három csoportot céloz meg kiemelten ez a prioritás: a régió gazdaságfejlesztéséért felelős szervezeteket; a vállalkozásokat, valamint a régió bővülő civil társadalmát megjelenítő civil szervezeteket.

A szükségletek, a stratégiai célok és a kiemelt célcsoportok alapján a prioritás megvalósulását az alábbi intézkedések segítik:

- 1.1. *Innovációs díj és telephely marketing*
- 1.2. *Sikeres gyakorlatok terjesztése*
- 1.3. *Interregionális kooperáció*

„Vezérprogramok”:

1. Regionális innovációs díj

A kutatás-fejlesztés és az innováció szempontjából az országban is jelentős lemaradást mutató Nyugat-dunántúli régió innovációs teljesítőképességének növelése, a kutatás-fejlesztési és az innovációs tevékenység elismerése érdekében kerül meghirdetésre minden évben a regionális innovációs díj. Az innovációs tevékenységek ismertségéhez, elismertségéhez, valamint a kellő társadalmi rang elnyeréséhez segítséget nyújtó kezdeményezést, valamint a díjat a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács alapítja meg, a tervek szerint már 2001 évben. A regionális innovációs díjat támogatja a Magyar Innovációs Szövetség is. A díjat az a régióban telephellyel rendelkező vállalkozó, kis- és középvállalkozás kaphatja meg, amely/aki az előző évben kiemelkedő hasznot hozó, nagy jelentőségű innovációt valósított meg.

A program becsült támogatás igénye: 1–2 millió forint/év

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

2. A Nyugat-dunántúli régió „tudás” adatbázisának elkészítése

A stratégiai program készítése során megmutatkozott, hogy a régió innovációs szereplői nem ismerik egymás szolgáltatási kínálatát, a felsőoktatási intézmények és kutatóhelyek kutatás-fejlesztési potenciálját, szakértőit. Ennek érdekében javasolt az egyes intézmények kutatóit, a vállalati és üzleti-innovációs tanácsadók tartalmazó adatbázis elkészítése. A tudományterületek szerinti szakértők katalógusán túl, az adatbázisnak tartalmazni kell a korábbi kutatás-fejlesztési munkákat, referenciákat is. A „regionális tudásvagyon portált” interneten keresztül elérhetővé kell tenni, ami ennek megfelelően segítséget nyújt a régió innovációs szereplőinek kutatás-fejlesztési együttműködések kialakítására, az interregionális kooperáció szélesítésére. Fontos kritériuma az adatbázisnak, hogy az folyamatosan kerüljön aktualizálásra, frissítésre. Ennek érdekében marketing tevékenységet is kell folytatni az adatbázist karban tartó szervezetnek.

A program becsült támogatás igénye: 3–5 millió forint

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

Programjavaslatok intézkedések szerint:

1.1. Innovációs díj és telephely marketing

- Regionális Ifjúsági Innovációs Díj alapítása, ösztöndíj/külföldi tanulmányút/kapcsolatteremtés felajánlása a nyerteseknek.
- Innovációs kiállítások rendezésének támogatása a régió városaiban megrendezésre kerülő vásárokhöz, ill. a felsőoktatási rendezvényekhez kapcsolódóan.
- Regionális Innovációs Klub alapítása, ahol a régió innovátorai rendszeresen találkoznak.
- A régió napilapjai, médiái (regionális TV, helyi rádiók) megnyerése, hogy pl. havi rendszerességgel beszámoljanak a régióban megvalósított sikeres innovációkról, bemutassanak sikeres innovátorokat, indítsanak és tartsanak fenn önálló rovatokat ilyen célra.
- A Nyugat-dunántúli régió tudományos műhelyeinek katalógusa, a régió tudományos szakértőinek tudományterületek szerinti adatbázisa, ennek internetes megjelenítése.
- „Miért érdemes kutatás-fejlesztési beruházást megvalósítani a Nyugat-dunántúli régióban?” című marketing kampány kidolgozása, promóciós és marketing anyagok készítése.
- A régió bemutatkozása nemzetközi vásárokon, kiállításokon.
- „Roadshow” szervezése nemzetközi kutatólaboratóriumok, fejlesztő központok régióba csábítására.

1.2. Sikeres gyakorlatok terjesztése

- A Nyugat-dunántúli régióban megvalósított innovációk, sikeres termékfejlesztések összegyűjtése, regionális, megyei és település szintű rendezvényeken való bemutatása.
- A piac- és versenyképes regionális termékek (pl. méz, gomba) piacra jutásának, marketingjének támogatása.
- A magas technológiai színvonalat képviselő eljárások, közcélú megoldások bevezetésének támogatása (pl. intelligens házak prototípusa, tömegközlekedési kártya bevezetése).

1.3. Interregionális kooperáció

- Az EU kutatás-fejlesztési programjaihoz kötődő kapcsolattartó irodai hálózat kiépítése és működésének támogatása a régió felsőoktatási intézményei bázisán.
- A szomszédos országok és más hazai régiók tudományos együttműködése érdekében történő kapcsolatfelvételek, tudományos együttműködések támogatása.
- Közös rendezvények, nemzetközi tudományos tanácskozások, azokon való részvétel, illetve a kutatócserék támogatása.
- Innovációs és tudományos vásárok szervezésének támogatása, partnerközvetítés.

2. Prioritás: A tudásbázis fejlesztése és a tudás terjedésének ösztönzése

Indoklás:

A Nyugat-Dunántúl népességének iskolázottsága, gazdasági szerkezetének megújítási irányai, a rendelkezésre álló intézményrendszer szellemi kapacitásai lehetőséget adnak arra, hogy a folyamatos tanulás és képzés – mint az innováció fogadás meghatározó tényezője – még nagyobb teret és aktivitást kapjon. A nemzetközi innováció kutatási eredmények azt mutatják, hogy az újdonságok fogadásának és létrehozásának feltételei között alapvető tényező a tanulás, az információk befogadási és feldolgozási képességének alakítása. A tudás-bázis folyamatos fejlesztése, intézményrendszerének aktivizálása az újdonságok fogadására, illetve a tanulásnak, mint az egész életen át tartó fejlesztő és megújuló tevékenységek szerepének ösztönzése, de mint életszemlélet- és módként történő felfogása hosszútávon alapozhatja meg a régió jövőjét, sikerességét.

Általános célok:

- Az innovációs szemlélet- és gondolkodásmód terjesztése.
- Az új, a változás iránti fogékonyság ösztönzése.
- Innovációs versenyek, díjak szervezése.
- A helyi médiában kapjon nagyobb figyelmet az innováció.
- A tudást létrehozó kutatóhelyek és a vállalatok közötti kommunikáció és együttműködések ösztönzése.
- A régió vállalkozásainak együttműködését szolgáló klaszter kezdeményezések támogatása.
- A kis- és középvállalkozás számára nyújtott innovációs tanácsadás támogatása.
- A technológia transzfer elősegítése.

Hatásindikátorok:

- A szabadalmi aktivitás, a bejelentett szabadalmak számának növekedése,
- a kutatás-fejlesztési létszám és ráfordítások növekedése,
- a vállalkozások termelékenységének és versenyképességének növekedése,
- a vállalkozások árbevételében az innovációból származó bevételek növekedése,
- az egy főre jutó regionális GDP EU átlaghoz való közeledése,
- a beszállítói láncok szélesedése.

A prioritás megvalósítását segítő intézkedések:

A prioritás három eszközzel igyekszik a tudásbázis fejlesztéséhez, illetve a tudás terjesztéséhez hozzájárulni: közvetlen pénzügyi támogatásokkal; oktatási és képzési programokkal; a klaszter kezdeményezések, valamint a kutatás-fejlesztési együttműködések támogatásával.

A szükségletek, a stratégiai célok és a kiemelt célcsoportok alapján a prioritás megvalósulását az alábbi intézkedések segítik:

2.1. Kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatása

2.2. Innovációs szemléletű képzések és tréningek támogatása

2.3. Innovációs hálózatok, klaszterek és fejlesztési együttműködések

„Vezérprogramok”³:

1. A kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatása

A Nyugat-dunántúli régió alacsony kutatás-fejlesztési ráfordításainak növelése érdekében a támogatási program a régió kis- és középvállalkozásai, kutatóhelyei, felsőoktatási intézményei és kutatóintézetek által megvalósítani tervezett kutatás-fejlesztési projektek támogatását célozza. A támogatási program célja, hogy a nevezett szervezetek által végzett új termék- és eljárás fejlesztési tevékenységet támogassa, illetve ezáltal járuljon versenyképességük fokozásához. A kutatás-fejlesztési projektek támogatása az alábbi tevékenységek finanszírozására terjed ki:

- kutatási és fejlesztési projekt koncepciók, ötletek *megvalósíthatósági tanulmányának készítése*,
- *a tervezés költségei*: azok a rajzok és tervek, amelyek az új termékek és eljárások elgondolásához, kifejlesztéséhez, gyártásához és piacra hozatalához szükséges működési jellemzők meghatározását célozzák,
- *felszerszámozási és műszaki előkészítési tevékenység*: az új termék gyártásához, az új eljárás alkalmazásához szükséges gépek, szerszámok, termelési, ellenőrzési eljárások, módszerek beszerzése és megváltoztatása,
- *a gyártás megindítása* és az előállítást megelőző fejlesztés: termék vagy eljárás módosítása, munkaerő átképzése, próbagyártás költségei,
- az új termékkel kapcsolatos *marketing költségek*: az új termék piaci bevezetése, piaci tesztek elvégzése, hirdetési költségek,
- az új termékkel kapcsolatos *technológia beszerzése költségei*: szabadalmak, találmányok, licencek, know-how, védjegyek, tervrajzok,
- a vállalkozás által bevezetett, vagy bevezetni tervezett termék- vagy eljárási innovációval kapcsolatos *gépek és berendezések beszerzési költségei*.

A kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatásának mértéke innovatív kis- és középvállalkozások esetében 50%, felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek esetében 75% lehet, a fennmaradó részt saját erőből kell fedezni.

³ Ehhez a prioritáshoz, fontosságát tekintve két vezérprogram is megfogalmazásra került amellyel, hogy a régióban szervezés és a szolgáltatások indítása fázisában található a Pannon Járműipari Klaszter.

A támogatást nyugat-dunántúli (Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyei) telephellyel rendelkező felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek, valamint azok az ipari termelést folytató, kis- és közepes vállalkozások vehetik igénybe, amelyek létszáma nem haladja a 250 főt, árbevételük a 4 milliárd forintot, valamint árbevételük legalább 20 százaléka gyártási tevékenységből származik, illetve alaptőkéjüknek kevesebb, mint 25%-a van más vállalkozás(ok) birtokában.

A program becsült támogatás igénye: 50 millió forint

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

2. Az innovációs hálózatok és együttműködési projektek támogatása

A stratégiai program helyzetelemzése megmutatták, hogy a régió vállalkozásai fejlesztéseik során alig vagy nagyon kis mértékben működnek együtt gazdasági-műszaki tanácsadó, üzleti szolgáltató cégekkel, kutatóintézetekkel, de más vállalkozásokkal való együttműködésük is korlátozott. Nemzetközi tapasztalatok szerint azonban éppen a kollektív, más vállalkozásoktól való tanulás az innováció egyik leghatékonyabb formája.

Az innovációs együttműködési projektek támogatását célzó program – hasonlóan az Európai Unió CRAFT és a német PRO INNO programhoz – azokat a kis- és középvállalkozásokat támogatja, amelyek más vállalkozás(ok)kal, felsőoktatási intézménnyel vagy kutatóintézettel közösen (legalább 3 szervezet, amelyek közül legalább egy kutatóhely), egymás tevékenységét kiegészítve kívánnak új terméket és/vagy eljárást kifejleszteni, majd a piacra bevezetni.

Az együttműködési megállapodást kötött, a technológiai fejlesztési tevékenységre vonatkozó munkatervvel rendelkező vállalkozások

- személyi ráfordításaik,
- tanfolyami és a fejlesztéssel kapcsolatos tanulási költségeik, valamint
- a kutatás-fejlesztési, illetve azt szolgáló üzleti szolgáltatás, tanácsadás igénybevételének fedezésére adhatnak be pályázatot.

A program keretében támogatás nyújtható azon vállalkozások számára is, amelyek valamely (nem feltétlenül a Nyugat-dunántúli régióban található) felsőoktatási intézmény és/vagy kutatóintézet dolgozóját kívánják egy bizonyos időtartamra (6–18 hónap időintervallumon belül) foglalkoztatni.

Az innovációs kooperációs (együttműködési) projektek esetében a személyi ráfordítások támogatásának mértéke innovatív kis- és középvállalkozások esetében 50%, a felsőoktatási intézményektől és kutatóintézetektől igénybe vett szakemberek esetében 75% lehet, a fennmaradó részt saját erőből kell fedezni.

A tanfolyami és a fejlesztéssel kapcsolatos tanulási költségek, valamint a kutatás-fejlesztési szolgáltatások igénybevételeinek támogatása nem haladhatja meg az 50%-ot.

A támogatást nyugat-dunántúli (Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyei) telephellyel rendelkező felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek, valamint azok az ipari termelést folytató, kis- és közepes vállalkozások vehetik igénybe, amelyek létszáma nem haladja a 250 főt, árbevételük a 4 milliárd forintot, valamint árbevételük legalább 20 százaléka gyártási tevékenységből származik, illetve alaptőkéjüknek kevesebb, mint 25%-a van más vállalkozás(ok) birtokában.

A program becsült támogatás igénye: 50 millió forint

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

Programjavaslatok intézkedések szerint:

2.1. Kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatása

- Vállalkozások, kutatóhelyek közös fejlesztéseinek támogatása, regionális „Integrátor” pályázat keretében.
- A „SPINNO” diplomamunka monitoring bevezetése a régió felsőoktatási intézményein.

2.2. Innovációs szemléletű képzések és tréningek támogatása

- Innovációs „bróker” – közösségi innovációs menedzsment – képzés (INNOSTART).
- Vállalkozói innovációs menedzsment kurzusok támogatása.
- Doktori iskolák indításának, tantervek kidolgozásának támogatása.
- Innovációs menedzsment, minőségbiztosítási tanácsadási és auditálási képzés tananyagainak kidolgozása és beépítése a régió felsőoktatási intézményeinek képzési kínálatába (elsősorban a NYME, SZIF esetén).
- Az innovációs szemléletre nevelő programok, tananyagok összeállításának támogatása a közép- és általános iskolák számára.
- A virtuális vállalatok, az elektronikus kereskedelem, az e-business lehetőségeit feltáró és a vállalkozások számára elmagyarázó képzések és rendezvények támogatása.
- Innovációs projektek, a technológiai transzfer tevékenységek és a hálózatépítés tapasztalatainak, „buktató” tényezőinek bemutatása.

2.3. Innovációs hálózatok, klaszterek és fejlesztési együttműködések

- Az értéklánc mellett szerveződő beszállítói hálózatok létrejöttének és menedzsmentjének, üzemeltetésének támogatása.
- A régióban létrejövő regionális klaszterek innovációs hálózattá fejlesztésének támogatása.
- A vállalkozások és az innovációs infrastruktúra elemei közötti együttműködések ösztönzése, azok részfinanszírozása.
- Ágazati és iparági trendekről, fejlődési tendenciákról beszámoló információs központ létrehozásának és működtetésének támogatása.

3. Prioritás: Az innovációs infrastruktúra fejlesztése

Indoklás:

Az innovációs infrastruktúrák számos tényezőben közvetlenül kapcsolódnak a regionális gazdaságfejlesztést segítő infrastruktúra elemekhez, de azok igénybevétele, működtetése, illetve funkcióinak jellege mégis a korábbiaktól eltérő megoldásokat kíván meg. A létrehozásuknál is a területfejlesztés több szereplőjének összefogása szükséges, így az állami, az önkormányzati, a gazdasági érdekképviselők együttműködésével lehet hazai és nemzetközi forrásból létrehozni és fejleszteni a régióban meglehetősen hiányos innovációs infrastruktúrát. Regionális szinten ezek hálózatba szervezése azért szükséges, hogy elkerülhetők legyenek a párhuzamos fejlesztések, megvalósulhasson az intézmények specializációja, a feladatok megosztása, folyamatos legyen közöttük az információ csere, vagy éppen a különböző térségi centrumokban lévő innovációt segítő rendszerelemek hasznosítása.

Általános célok:

- A felsőoktatási intézmények és a kutatóintézetek kutatási kapacitásainak fejlesztése.
- A régió gazdasági adottságaihoz igazadó, annak tudásbázison alapuló és technológiai-intenzív fejlődését elősegítő kutatóhelyek számának növelése.
- Ipari kooperációs kutatóközpontok létesítésének és működtetésének támogatása.
- Mérő- és anyagvizsgáló laboratóriumok létesítése.
- A kutatóhelyek eszközállományának, műszerezettségének javítása, segítségnyújtás a könyvtárak állományának bővítésében, információs központok kialakításában és működtetésében.
- Innovációs tanácsadó hálózat létrehozása és finanszírozása.

- A technológiai információkhoz való hozzájutás egyszerűsödése.
- A technológiai inkubátorok és innovációs központok hálózatának kiépítése, azok hálózatba szervezése.
- Kutatók, fejlesztők csábítása a régióba.
- A régióból elkerült, az ország felsőoktatási intézményein végzett hallgatók visszatérésének elősegítése.

Hatásindikátorok:

- A kutatóhelyek létszámának növekedése,
- a kutatóhelyek technológiai színvonalának növekedése,
- a kutatóhelyek és a vállalkozások közötti kapcsolatok intenzitásának növekedése,
- a kutatás-fejlesztés ráfordítások növekedése,
- az egy főre jutó regionális GDP EU átlaghoz való közeledése,
- a beszállítói láncok szélesedése.

A prioritás megvalósítását segítő intézkedések:

A prioritás a régió innovációs infrastruktúrájának minőségi megújítását, a vállalati igényekhez alkalmazkodó szolgáltatások indítását célozza meg.

A szükségletek, a stratégiai célok és a kiemelt célcsoportok alapján a prioritás megvalósulását az alábbi intézkedések segítik:

3.1. Kutatás-fejlesztési eszközök beszerzésének támogatása

3.2. Innovációs központok és kooperációs kutatóközpontok hálózata

3.3. Innovációs szakértői és tanácsadói hálózat kiépítése

„Vezérprogramok”:**1. Kutatás-fejlesztési eszközök beszerzésének támogatása**

A Nyugat-dunántúli régió felsőoktatási intézményeinek, kutatóintézeteinek és vállalkozásainak elengedhetetlen szüksége van elavult eszközparkjuk megújítására. A volt OMFB korábbi pályázatával összhangban, az egyedi, jelentős beruházással járó, korszerű kutatás-fejlesztési eszközök, műszerek és szoftverek beszerzését kívánja támogatni a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács. A pályázat azokat a beszerzéseket támogatja, amelyek

- elősegítik a pályázó hazai és nemzetközi kutatási programokban való részvételét
- a kutatóhelyek eszközbeszerzései révén hozzájárulnak a kutatóhelyek és a vállalkozások közötti kutatás-fejlesztés együttműködések fejlesztéséhez,
- vállalkozások forrásainak bevonásával valósulnak meg a kutatóhelyeken.

A program becsült támogatás igénye: 50 millió forint/év

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

2. Innovációs szolgáltatásokat indító nonprofit intézmények támogatása

Nagy problémát jelent úgy az országban, mint a Nyugat-dunántúli régióban, hogy a különböző gazdaságfejlesztési szervezetek nem nyújtanak, vagy lehetőségeik és/vagy a jelenlegi piaci igények hiányában ma még nem tudnak innovációs szolgáltatásokat kínálni. A régió ipari parkjaiban (kiemelten a Győrben, Szombathelyen, Sárváron, Szentgotthárdon) letelepült, többséggel multinacionális vállalkozásokhoz beszállítani törekvő kis- és középvállalkozásoknak komoly fejlődési lehetőséget nyújtanának az olyan szervezetek (ipari parkok, innovációs központok, felsőoktatási intézmények stb.), amelyek pl. technológiai központi, anyagvizsgálati, minőségtanúsítási, technológiai fejlesztési, auditálási, menedzsment képzési, piackutatási szolgáltatást nyújtanának ennek a vállalkozói körnek.

Azok a szervezetek részesülhetnének a támogatásból, amelyek demonstrálni tudják, hogy alkalmasak a szolgáltatás kínálatára, illetve a szolgáltatások kínálatára vonatkozó felmérést, elemzést készítettek. A szervezetek által nyújtott innovációs szolgáltatások 50%-át a régió fedezné, a fennmaradó részt saját erőből kell biztosítani, ami lehet más pályázatból származó forrás is, illetve annak megszerzésére benyújtott pályázatban saját részként lehessen beszámítani a regionális támogatást.

A program becsült támogatás igénye: 10 millió forint/év

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség.

Programjavaslatok intézkedések szerint:

3.1. Kutatás-fejlesztési eszközök beszerzésének támogatása

- Mérő- anyagvizsgáló- és minősítő laboratóriumok eszközbeszerzéseinek támogatása, működési költségeinek részfinanszírozása.

- Laboratóriumok akkreditációjának támogatása.
- Konzorciális együttműködésben (az igénybe vevővel közösen) megvalósítandó, 10 millió Ft-ot meghaladó innovációs beruházások támogatása.
- Könyvtárak állomány gyarapításának, a technológiai folyóiratok beszerzéseinek, szabadalmi és dokumentációs tárainak fejlesztési támogatása.

3.2. Innovációs központok és kooperációs kutatóközpontok hálózata

- Az ipari parkok technológiai és innovációs szolgáltatásai kiépítésének támogatása.
- A soproni, mosonmagyaróvári, szombathelyi, keszthelyi és a zalaegerszegi innovációs központ létrehozásának társfinanszírozása.
- A Nyugat-dunántúli régióban működő és megvalósulás előtt/alatt álló innovációs központok hálózatának/profiljának kialakítása.
- Az INNONET Innovációs és Technológiai Központ Regionális Technológiai Transzfer Központtá fejlesztése.
- Kutató-fejlesztő projektekre alakult konzorciumok létrehozásának és működtetésének támogatása, a felsőoktatási laborkapacitások kihasználását segítő szervezet (pl. transzfer/innovációs iroda) támogatása.
- Virtuális kutatóközpontok létrehozásának támogatása.
- Önálló internetes oldal indítása a régió innovatív vállalkozásai, fejlesztési projektjei számára, együttműködési partner közvetítő platform kifejlesztése.

3.3. Innovációs szakértői és tanácsadói hálózat kiépítése

- Az innovációt segítő szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, szakértők adatbázisának elkészítése.
- A kis- és középvállalkozások számára olyan fórumok szervezése, amelyeken együttműködéseket alakíthatnak ki innovációs tanácsadó cégekkel, szakértőkkel.
- Az innovációt megvalósító szervezetek által igénybe vett innovációs szolgáltatások költségeinek részleges fedezése.

4. Prioritás: Az innováció finanszírozása

Indoklás:

A régió országos összehasonlításban is nagyon alacsony kutatás-fejlesztési (a GDP 0,3%-ára tehető) ráfordításainak növelése alapvető célként fogalmazható meg. A helyzetet azonban nem javítaná radikálisan, ha csupán az állami kutatás-fejlesztési források mértéke emelkedne. Már napjainkban is magasabb ugyanis az állami szerepvállalás mértéke, mint a nyugati országokban, így az indirekt ösztönző eszközöknek kell nagyobb szerepet betölteni. Vannak ugyanis a régióban olyan vállalkozó csoportok, innovatív vállalkozások, amelyek finanszírozását a bankok, kockázati tőketársaságok nem képesek megoldani. Ezeknek a növekedési potenciállal

rendelkező, indulótőkét igénylő technológia-orientált vállalkozásoknak a finanszírozását lehetne regionális források biztosításával megoldani.

Általános célok:

- Induló technológia-orientált vállalkozások kezdeti finanszírozása.
- Innovációs célú fejlesztések, vállalati együttműködések támogatása.
- Kutatók, friss diplomások vállalkozóvá válásának támogatása.
- Innovációs tanácsadás részfinanszírozása.
- A kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató vállalkozások adókedvezményben részesítése.
- Kapjanak prioritást a régió gazdasági- és területfejlesztési pályázataiban az innovációs projektek.

Hatásindikátorok:

- Az új, technológiai-orientált vállalkozások számának növekedése,
- a vállalkozások termelékenységének, minőségi színvonalának növekedése,
- a kutatás-fejlesztés szintjének növekedése,
- a régió vállalkozásai versenyképességének növekedése.

A prioritás megvalósítását segítő intézkedések:

Minden eszközzel támogatni kell a régió területfejlesztési programja által is javasolt innovációs befektetési program megvalósítását, önálló regionális innovációs céllelőirányzat létrehozását. Ez csak országos, esetlegesen PHARE CBC forrásokból oldható meg, de ebben kezdeményező szerepet vállalhat a régió is. Ezen pénzügyi eszközökkel lehetne finanszírozni nemcsak az induló, hanem a növekedési potenciállal rendelkező (beszállító) vállalkozásokat, valamint a felálló termékklaszterek fejlesztéseit, együttműködéseit.

A szükségletek, a stratégiai célok és a kiemelt célcsoportok alapján a prioritás megvalósulását az alábbi intézkedések segítik:

4.1. Regionális innovációs céllelőirányzat létrehozása

4.2. Pályázati preferenciák

„Vezérprogram”:**Induló, technológiai-orientált, innovatív vállalkozások támogatása**

A különösen innovatív, növekedési esélyekkel kecsegtető üzleti tervek megvalósítása jelentősen megterheli az induló, ugyanakkor szerény anyagi lehetőségekkel rendelkező jövőbeni vállalkozókat. Az egy vagy több alapító által indítani kívánt, vagy kezdő, 3 évnél fiatalabb nyugat-dunántúli vállalkozások kezdeti finanszírozását támogató program 2-3 évre nyújt megfelelő segítséget, és akár 90%-os támogatást.

A pályázó ötletének felvázolása, a megvalósítás lépéseinek definiálását követően a részesülhet a kockázatát csökkentő, ingyenes üzleti tanácsadásban. A fejlesztés kezdeti finanszírozását szintén a támogatásból végezheti el a magas növekedési esélyekkel rendelkező pályázó, majd az első eredmények, a szabadalmaztatás és a részletes üzleti terv elkészítését követően részesülhet nagyobb összegű, „csendes társként” működő fejlesztési tőkebefektetésben.

A program becsült támogatás igénye: 10 millió forint/év

A program lebonyolításának lehetséges felelőse: Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Rt.

Programjavaslatok intézkedések szerint:**4.1. Regionális innovációs céllelőirányzat**

- A felsőoktatásból kikerülők, egyetemi, főiskolai tanárok vállalkozás alapításának, vállalkozóvá válásának támogatása.
- Induló technológia-orientált vállalkozások fejlesztési projektjeinek értékelésének, piackutatásának, eredetvizsgálatának, szabadalmi bejelentéseinek támogatása.
- Szakértői alap a kis- és középvállalkozások technológiai auditjának, az első innovációs (fejlesztési, marketing, pénzügyi) tanácsadás támogatására.
- Hazai és nemzetközi kutatási projektekben való részvétel, azok előfinanszírozásának támogatására szolgáló alap létrehozása.
- Kockázati tőkealap létrehozása a növekedésre képes technológiai vállalkozások számára, amely 5–7 évre kisebbségi társtulajdonosként biztosítja a beruházások finanszírozását, támogatja a részletes üzleti tervek kimunkálását.

4.2. Pályázati preferenciák

- A Nyugat-dunántúli régióban, a Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyében a gazdaság- és területfejlesztésre rendelkezésre álló forrásokból innovációs célú támogatások elkülönítése.
- A régió települései adjanak helyi adókedvezmény/mentességet azon vállalkozásoknak, amelyek árbevételek 8%-ánál többet fordítanak kutatás-fejlesztésre.
- Az innovációt segítő pályázatok figyelőrendszer kiépítése és működésének támogatása.

4. Az innovációs stratégiai program indikatív forrástérképe

A stratégiai programok finanszírozása szinte minden esetben csak többféle fejlesztési forrásból valósítható meg. Az innovációs fejlesztések társadalmi hasznára való tekintettel lényeges tudni, hogy még a kisebb összegű támogatások is jelentős mértékben katalizálhatják a régió technológiai megújulását, versenyképességének növekedését. A Nyugat-dunántúli régió Területfejlesztési Programjában található indikatív forrásösszetétel szerint, a régió az előcsatlakozás időszakában (2002-2003-ig) összesen évente mintegy 34 milliárd forint összegű fejlesztést valósíthat meg. Ebbe természetesen beleértendő az Európai Unió, kormányzati, regionális és helyi források is. Az innovációs stratégia operatív programjaira ennek az összegnek csak a töredéke juthat, de a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácsra fontos feladat hárul, hogy minél nagyobb összeget biztosítson saját forrásaiból az innovációs célú fejlesztésekre.

1. táblázat Az innovációs stratégiai program indikatív forrástérképe

Prioritások/intézkedések	Phare CBC	Egyéb EU forrás*	Kormány- zati	Régió**	Helyi
1. A régió innovációs környezetének javítása					
1.1. Innovációs díj és telephely marketing					
1.2. Sikeres gyakorlatok terjesztése					
1.3. Interregionális kooperáció					
2. A tudásbázis fejlesztése és a tudás terjedésének ösztönzése					
2.1. Kutatás-fejlesztési projektek támogatása					
2.2. Innovációs szemléletű képzések					
2.3. Innovációs hálózatok és klaszterek					
3. Az innovációs infrastruktúra fejlesztése					
3.2. K+F eszközök beszerzésének támogatása					
3.3. Innovációs központok hálózata					
3.4. Innovációs szakértői hálózat					
4. Az innováció finanszírozása					
4.1. Regionális innovációs célelőirányzat					
4.2. Pályázati preferenciák					

* Socrates, Erasmus, EU 5. K+F keretprogram stb.

** A kormányzat által 2001-től biztosítandó regionális PHARE 2000 program forrásából.

A stratégiai programok megvalósítása jelentős mértékben összefügg azzal, hogy a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács mekkora összeget tud az innováció ösztönzését célzó fejlesztésekre fordítani. Azt azonban látni kell, hogy a régió felvevő (abszorpciós) képessége korlátozott. Az innovációt megvalósítani, illetve támogatni törekvő szervezetek esetében gyakran hiányzik a hatékony pályázati rendszerekkel szemben követelményként szabott saját forrás. A kamarai innovációs pályázatok, az országos pályázatok (GM, OM KFHÁ) tapasztalatai azt mutatják, hogy a Nyugat-dunántúli régió intézményei és gazdasági szervezetei nem túl aktívak/sikeresek kutatás-fejlesztési és innovációs célú projekt támogatások megszerzésében. Másrészt a felsőoktatási intézmények fejlesztési igényeinek, projektjavaslatainak tanulmányozása szintén megmutatta, hogy azok nem tolonganak azonnal indítható projekt javaslatokkal. A Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség kérésére összesen 45 javaslat érkezett vissza, mintegy 4,3 milliárd forintos támogatási igénnyel. Ezek közül, a stratégiai program keretében is finanszírozható projektek összes igénye közel 2 milliárd forintra tehető.

Mindezek alapján célszerű, ha a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács az elkövetkező 3 évben évente 150–200 millió forint támogatást nyújt a program vezérprojektjei, illetve az intézkedési javaslatok között szereplő programok támogatására. Az első időszakban ennél nagyobb összeg vélhetően nem szükséges, mivel a hatékony kutatás-fejlesztési és innovációs projektek támogatásának előfeltétele a megfelelő önrész felmutatása, ami szinten sok esetben hiányzik.

5. A megvalósítás folyamata, résztvevői

A stratégiai program készítését számos munkaülés, egyeztetés és széles körű véleményezés kísérte minden szinten. A döntéshozó kulcsszereplők köre is elfogadta a tervezett prioritásokat és intézkedéseket. A stratégia majdani megvalósításában és népszerűsítésében résztvevő legfontosabb szervezetek a régióban:

- Regionális Fejlesztési Tanács és Ügynökség,
- VÁTI Területfejlesztési Igazgatóság Soproni Regionális Képviselő
- A régió felsőoktatási intézményei, kutatóintézetek,
- Vállalkozások,
- Különböző médiák (helyi lapok, rádiók, televíziók stb.)
- Megyei Területfejlesztési Tanácsok, munkaszervezeteik, kistérségi társulások,
- Megyei , települési önkormányzatok, megyei jogú városok
- Nyugat-Pannon Regionális Fejlesztési Rt.,
- Gazdasági kamarák és a vállalkozásfejlesztési központok
- Ipari parkok és szervezeteik,
- Megyei munkaügyi hivatalok,
- Szakmai érdekképviseleti szervezetek, civil szervezetek,

Az innovációs stratégia program sikeres megvalósítása elképzelhetetlen azonban országos szervezetek, minisztériumok (kiemelten a Gazdasági Minisztérium, az Oktatási Minisztérium), szakmai szövetségek (pl. a Magyar Innovációs Szövetség, Ipari Parkok Szövetsége), a Nemzetközi Technológiai Intézet, az Ipar Műszaki Fejlesztésért Alapítvány, valamint különböző pénzügyi intézetek és kockázati tőketársaságok informálása, bevonása nélkül.

A regionális innovációs stratégiai program megvalósításáért és koordinációjáért a régióban a *Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács a felelős*. A program operatív menedzsmentjéért (pl. projekt kiválasztás) felelős szervezetet a Regionális Fejlesztési Tanácsnak kijelölni. Ezt a feladatot be tudja tölteni az egyre bővülő működési forrásokkal rendelkező és a tevékenységi körét folyamatosan szélesítő Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség. A projekt lezárását célzó nemzetközi rendezvényen⁴ nem kapott megfelelő támogatást a másik lehetőség, az európai gyakorlathoz igazodó, a stratégia programjaihoz kötődő támogatási programok kiírását, a pályázatok elbírálását és azok megvalósítását figyelemmel kísérő és felügyelő „*Irányító Testület*” megalakítása. Ez

⁴ A győri INNONET Innovációs és Technológiai Központban, 2000. december 14-én megtartott rendezvény.

elfogadható, mivel a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácsnak 4 bizottsága és 12 munkacsoportja alakult meg 2000 évben. Működési tapasztalatok még nem állnak rendelkezésre, de különösen a „Gazdasági innovációs” és a „Humán erőforrás fejlesztési” bizottságok, illetve a kutatás-fejlesztési kapacitások bővítésének növelését elősegíteni hivatott „Szikra”, az innovatív közösségi kezdeményezésekért felelős „Kútfő” munkacsoportok képesek ellátni a nevezett feladatot.

Az innovációs stratégiai program megvalósításához és figyelemmel kíséréséhez azonban javasoljuk, hogy a nevezett bizottságokban és munkacsoportokban a régió vállalkozásai nagyobb arányban képviseltessék magukat. Ebben az esetben ezek a bizottságok jelentős terheket vehetnének át a stratégiai program megvalósításának végrehajtási feladatait végző *Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht-tól*.

Bizonyos intézkedéseket - elsősorban azokat, amelyek projekteken keresztül valósulnak meg - az ügynökség maga fog menedzselni, míg a program formájában megvalósulókat az ügynökség végrehajtási koordinációja mellett a régió fejlesztésében résztvevő más szervezetek, így pl. a *VÁTI Területfejlesztési Igazgatóság Soproni Regionális Képviselő*, a *Nyugat-Pannon Regionális Fejlesztési Rt.*, a *megyei vállalkozásfejlesztési alapítványok* menedzselik majd.

6. A stratégiai programok monitoringja és értékelése

A Nyugat-dunántúli régió területfejlesztési programjában foglaltakhoz hasonlóan az innovációs monitoring legfontosabb eleme a világos, tiszta program, a benne egyértelműen meghatározott célok és kapcsolódó mérhető eredmények kijelölésével. A program megvalósításának elemzése és értékelése a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács, mint monitoring bizottságnak feladatkörébe fog tartozni, ő határoz az esetleges módosítások megtételéről, (pl. kezdeményezheti a prioritások és intézkedések közötti források átcsoportosítását), illetve gondoskodik a program végrehajtáshoz minden szükséges és elégséges kapacitás meglétéről, a program keretében megvalósuló projektek társfinanszírozásáról.

Az értékelésekhez és elemzésekhez szükséges információkat a Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács képviselőjében a Regionális Fejlesztési Ügynökség gyűjti, vagy gyűjteti össze. A tanács elé kerülő elemzéseket független szakértők, a Nyugat-dunántúli régió területfejlesztési és innovációs folyamatait ismerő kutatók fogják elvégezni. Az ügynökséggel közösen ők készítenek előterjesztéseket és fogalmazzák meg javaslataikat a Tanács számára. A stratégiai program finanszírozásának értékelése és a monitoring eredményeképpen módosított támogatási politika alapján lépéseket kell tenni a stratégia program prioritásainak és intézkedéseinek felülvizsgálatára, a finanszírozási igények módosítására.

A regionális innovációs stratégiai programok megvalósításának, illetve az egyes programok hatásainak mérését a prioritásoknál meghatározott hatásindikátorok segítségével lehet megtenni. Ennek megfelelően a legalább két évente elvégzett monitoringnak és a programok értékelésének a következő tevékenységekre kell kiterjedni:

- kutatás-fejlesztési és innovációs, valamint felsőoktatási *statisztikai adatok elemzése*, nemzetközi és hazai összehasonlító vizsgálatok elvégzése,
- a vállalkozások és a különféle intézmények, hangsúlyosan a felsőoktatási és kutatóintézetek innovációs tevékenységének *kérdőívvel és interjúkkal történő felmérése*.

A regionális innovációs stratégiai program kidolgozásának háttérdokumentumaként elkészített elemzések jó kiindulási alapot jelentenek a monitoringhoz, amit azonban javasolunk kiegészíteni egyfajta „benchmarking” tevékenységgel is. Ez azt jelenti, hogy

más régiók adataival összehasonlítva, az OECD normáknak⁵, illetve az Európai Unió innovációs kutatási gyakorlatának megfelelően történjen majd a régió innovációs rendszerének megfigyelése, a változások, a fejlődés eredményeinek regisztrálása.

Az Európai Unió innovációs indikátorrendszeréhez igazodó regionális innovációs monitoring rendszernek az alábbi mutatókat célszerű tartalmazni:

1. Humán erőforrások

- felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya,
- posztgraduális diplomával (pl. MBA, PhD, DSc) rendelkező tudósok és mérnökök száma,
- a technológiai-intenzív és a csúcstechnológiai ágazatokban foglalkoztatottak aránya,
- az üzleti szolgáltatásban (kvaterner szektorban) foglalkoztatottak aránya.

2. A tudás előállítása

- az állami és a felsőoktatási kutatás-fejlesztési költségek aránya a regionális GDP-hez viszonyítva,
- a gazdaság kutatás-fejlesztési célú ráfordításainak aránya a regionális GDP-hez viszonyítva,
- a szabadalmi bejelentések száma a csúcstechnológiai ágazatokban.

3. A tudás terjesztése és alkalmazása

- az innovatív vállalkozások aránya,
- együttműködési projekteket megvalósító vállalkozások aránya,
- a vállalkozások innovációra történő ráfordításainak arány a bevételből.

4. Az innováció finanszírozása, eredménye és piaca

- kockázati tőkebefektetések súlya,
- az innováció ösztönzését célzó állami támogatások felhasználásának aránya az összes támogatásból,
- a piaci újdonságok aránya,
- az Internet felhasználók 1000 lakosra jutó száma,
- az információs és kommunikációs technológiai aránya a regionális GDP-n belül,
- csúcstechnológiai termékekből származó jövedelem aránya a regionális GDP-ből.

⁵ Az elemzések elkészítéséhez az úgynevezett „Oslo kézikönyv” ad segítséget. Oslo Kézikönyv. (1993) Az OECD irányelvei a technológiai innovációs adatok gyűjtésére és értelmezésére. Miniszterelnöki Hivatal Tudománypolitikai Titkárság, Budapest.

MELLÉKLET

Áttekintés a felsőoktatási intézmények kutatás-fejlesztési projektjeiről

Intézmény megnevezése	Javasolt projekt	Nettó költség, millió Ft	Kapcsolata a RIS-hez
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Sopron			
	1. A környezettudományi felsőoktatás és kutatás regionális bázisának kiépítése	134,0	+
	2. Az informatikai oktatás feltételeinek megalapozása és továbbfejlesztése a Nyugat-Magyarországi Egyetemen	40,0	++
	3. Faipari Kutató és szolgáltató Központ (Intézet) létrehozása a Nyugat-Magyarországi Egyetemen	72,0	++
	4. A faszerkezetes házépítési program feltételeinek fejlesztése	12,0	+
	5. Regionális Gazdasági Kutató Intézet létesítése	170,0	+
	6. Vidékfejlesztési szakemberképzés indítása	40,0	+
	Összesen 6 javaslat	468,0	
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Mezőgazdaságtudományi Kar, Mosonmagyaróvár			
	1. Biotechnológiai Kutatóközpont kialakítása	180,0	++
	2. Elektronmikroszkóp laborrendszer továbbfejlesztése	80,0	++
	3. Szigetközi Ökológiai Kutatóközpont kialakítása	100,0	+
	4. Beruházások minősített oktatók és kutatók régióba telepítésére	50,0	++
	5. Laboratórium korszerű élelmiszeripari technológiák regionális célú kifejlesztésére	400,0	++
	Összesen 5 javaslat	810,0	

Nyugat-Magyarországi Egyetem, Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar, Győr			
	1. Gyógypedagógiai szak indítása a Nyugat-Magyarországi Egyetemen	30,0	–
	2. Idegenforgalmi – szálloda, kommunikáció, nemzetközi kommunikáció szak indítása	45,0	–
	Összesen 2 javaslat	75,0	
Nyugat-Magyarországi Egyetem, Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar, Sopron			
	1. Gyógypedagógiai szak indítása	5,0	–
	2. Szakfordító és tolmács szak indítása	22,0	–
	3. Idegenforgalmi és szálloda szak indítása	15,0	–
	4. Közigazgatási informatikai szak indítása	18,0	++
	5. Kollégium kialakítás és bővítés	40,0	–
	6. Tanterem és tanszéki szobák kialakítása	10,0	–
	7. Számítógépes ellátottság bővítése	9,0	++
	Összesen 7 javaslat	119,0	
Széchenyi István Főiskola, Győr			
	1. Regionális Műszaki Kutató-Fejlesztő Központ létrehozása	1435,0	++
	Összesen 1 javaslat	1435,0	
Berzsenyi Dániel Főiskola, Szombathely			
	1. Térségfejlesztés és a természeti értékek megőrzése a Nyugat-Dunántúlon	11,0	+
	2. Az Alpokalja és a Szigetköz Egészségturizmusának segítése, lehetőségeinek kiaknázása és a szükséges szakemberek biztosítása	4,5	–

	3. A pedagógus mesterség tudományos háttérének lehetőségei – sporttudományi- és kultúra kutatás	4,3	+
	4. Kis népek és nyelvek az európai integráció tükrében	6,0	–
	5. Az információtechnológia alkalmazási lehetőségei	40,0	++
	6. Az emberi jogok és az európai tradíció	18,0	–
	Összesen 6 javaslat	83,8	
Veszprémi Egyetem, Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar, Keszthely			
	1. Regionális Burgonya Kutatási Központ kialakítása	60,0	++
	2. Turizmus fejlődését segítő információs pont kialakítása	50,0	+
	3. Alternatív energia hasznosítás (termál energia és a napsugárzás hasznosítása) a mezőgazdaságban és a háztartásokban	15,0	++
	4. A Nyugat-dunántúli régió mezőgazdaságból származó környezeti terhelésének monitoring rendszerének kialakítása	30,0	+
	5. Kutatás-fejlesztési inkubátorház kialakítása	20,0	++
	Összesen 5 javaslat	175,0	
Budapesti Gazdasági Főiskola, Pénzügyi és Számviteli Főiskolai Kar Zalaegerszegi intézete			
	1. Külkereskedelmi, a szálloda, vendéglátó és idegenforgalmi képzés bevezetése	450,0	–
	Összesen 1 javaslat	450,0	
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézet, Sopron			
	1. Komplex, országos mérőközpont létesítésének előkészítése környezeti, geodinamikai mozgások és ipari létesítmények, valamint építmények mozgásának, ill. deformációjának kimutatására, monitorozására.	50,0	++

	2. Az Európai Unió (EU) "Galileo" EGNSS (European Global Navigation Satellite System) programjához kapcsolódó kutatás-fejlesztések előkészítése és indítása	5,0	++
	3. Komplex regionális geodéziai műszer-kalibrációs laboratórium kiépítése	20,0	+
	4. Föld- és környezettudományi regionális felsőoktatási bázis kiépítése az MTA Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézetben	18,0	+
	5. Műholdas hírközlési, távérzékelési és navigációs rendszerek és a földközi térség állapota	84,0	+
	6. MTA GGKI informatikai rendszerének fejlesztése	36,0	++
	Összesen 6 javaslat	213,0	
ISES, Szombathely			
	1. Európai Tanulmányok Egyetemi Hálózat kiépítése a Nyugat-Dunántúlon	60,0	+
	Összesen 1 javaslat	60,0	
Kanizsa Felsőoktatásáért Alapítvány			
	1. Számítástechnika tanterem kialakítása és berendezése	18,5	++
	2. Turizmus Tanszéki könyvtár és információs rendszer kialakítása	7,0	+
	3. Épület teljes rekonstrukciója oktatási célú felhasználásra	80,0	–
	4. Kollégium felújítás	250,0	–
	5. Főiskolai könyvtár kialakítása	60,0	+
	Összesen 5 javaslat	415,5	
A Nyugat-dunántúli régió felsőoktatási intézményeinek fejlesztési igénye	Mindösszesen 45 javaslat	4304,3	

Jelmagyarázat:

++: támogatása a RIS alapján azonnal javasolt.

+: támogatása a RIS alapján közép távon javasolt.

–: támogatása nem illeszkedik a RIS-hez.